Štev. 22. (Poštno tek. račun. - C. C. con la Posta). V Trstu, petek 29. maja 1925. Leto III.

Izhaja vsak petek opoldne.
Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37
ali pa: via Geppa 17/III.
Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 20 stotink.
«Mali List» — C. C. Cena leto 10 lir
Licejska Pol leta 5 lir
Četrt leta 3 lire
Odg. urednik Ivan Presel

Mali koledar.

Petek, 29. maja: Maksim (Veljko). — Sobota, 30.: Ivana Orleanska, binkoštna vigilija. — **NEDELJA, 31. MAJA: BINKOŠTI.** — **Pondeljek, 1. junija: binkoštni pondeljek.** — Torek, 2.: Marcelin. — Sreda, 3: kvatre, Pavla. — Četrtek, 4.: Kvirin. — Petek, 5.: kvatre, Valerija.

MALE NOVICE

Vojaki pozdravljajo.

Od 8. topničarskega polka v Speciji pošiljajo pozdrave: Servul Maver v Boljunec, Penko Fran v Št. Peter na Krasu, Repič Anton v Čepno, Prelc Ivan v Buje na Krasu, Brezigar Izidor v Kanal, Sušelj Štefan v Košano, Simčič Anton v Zabiče, Križmančič Marij v Padriče, Bončina Leopold v Lokovec, Klančič Gabrijel v Miren, Tavčar Fran v Vojščico, Simčič Fran v Zalog, Kalčič Mihael v Brban, Vovk Fran v Gradišče, Golob Anton, Rupnik Andrej v Spodnjo Idrijo, Furlan Josip v Skopo, Grebenjak Ivan v Deskle, Ujčič Anton na Brdo, Kogej Leopold v Sp. Idrijo, Jazbar Ludvik, Armanini Marij na Volosko, Novinc Fran, Platiše Gabrijel, Petrovčič Anton v Ravne, Korda Josip v Elerje, Lavrenčič Josip v Poljane pri Doberdobu, Kermac Fran.

Strašno neurje.

Nenavadno hudo uro je zadela dne 18. maja vas Metulje pri Blokah onkraj nove državne meje. Pokalo in grmelo je, da je ljudi bilo kar strah, dež je bil kar curkoma in silna toča je pobelila bližnje vrhe. Debela je bila prav kakor orehi in vsa sreča je bila, da je nad vasjo in njenimi njivami klestila debela le kakor grah in lešniki. Silno neurje je trajalo debelo uro. Voda je narasla v dva silna hudournika, ki sta se drvila skozi vas in nosila gorje na njive. V nekaterih hlevih je stala voda visoko do pasu, in le s težavo so ljudje rešili prešiče na varno, da niso utonili. Cele klade, goli, drva in kamenje je voda nosila s seboj. Celo cel svinjak je z živaljo vred voda prenesla na drug prostor in ga pustila kar na cesti. Mlako pod cerkvijo sv. Antona je zasulo vodovje skoro na polovico — v cerkvi je bilo polno vode, blata in peska. Silno žalosten je pogled na njive, ki so nekatere deloma, druge pa kar v celoti vse uničene. Ponekod je voda odnesla vso prst raz njiv, drugam jo je pa nanesla z gramozom in podsula setev in poljske pridelke. Nekatere njive bodo morali vse na novo preorati, na novo vse nasaditi in na novo nasejati.

Smrtna nesreča.

Na vnebohod popoldne se je vračala iz Bilj od blagoslova Jožefa Špacapan iz Bukovice. Za njo je pridrvelo motorno kolo, na katerem sta sedeli dve osebi. Zadnji trenutek se je žena hotela ogniti, a bilo je sprepozno, prišla je pod kolo. Pobilo jo je do nezavesti. G. kurat iz Bilj je prihitel ter jo previdel. Poklicali so goriški «Zeleni križ», ki jo je prepeljal v bolnišnico v Gorico. Tam je po dvadnevnem trpljenju umrla. Pokopali so jo v nedeljo 24. maja.

Japonska in Amerika.

Iz Tokija poročajo, da bo japonska mornarica imela prihodnji mesec velike mornariške vaje v Tihem oceanu. Sodelovalo bo tudi celokupno japonsko vojno letalstvo. Kakor znano je imela letos svoje velike mornariške vaje v Tihem oceanu tudi ameriška mornarica. Ameriške mornariške vaje so bile največje, kar jih je doslej videl svet. Za sedaj so to samo vaje, enkrat se bosta pa zlasala za res.

Zopet velik potres na Japonskem.

Goreča mesta. Na tisoče mrtvih.

Vsem je še v spominu grozni potres, ki je vničil velik del glavnega mesta japonske dežele, Tokija, in pristaniško mesto Jokohamo. To je bilo 1. septembra l. 1923. Letos v soboto 23. maja si je potres izbral druge kraje. Središče potresa je bilo menda mesto Tajoka. Zadeta so bila nadalje mesta Kioto, Kobe in Osaka.

MOČAN SUNEK.

Mesto Tajoka leži ob morski obali. Sunek ga je zadel s tako silo kakor pred dvemi leti Tokio. Slabše hiše so se kar sesule. Na železnici je vrglo neko lokomotivo s tira proč kakor butaro dračja. Na raznih postajah je zverižilo tire. Pogreša se en cel vlak; sodijo, da se je nahajal med vožnjo ravno v nekem tunelu ter ga je podsulo. Razdrlo je tudi obmorska kopališča. Dasi je ondotno prebivalstvo vajeno potresov, sodijo da že trideset let ni bilo tako hudega.

MESTO GORI.

Ker je na Japonskem veliko lesenih hiš, se pri vsakem večjem potresu prime tudi ogenj. To naredi nesrečo še bolj veliko. Tudi v Tajoki je začelo goreti in poročajo, da je v ognju pol mesta. Tudi po drugih mestih gori. Veliko oseb je našlo smrt v plamenih. Rovi srebrnega rudnika v Ikuno so porušeni. Koliko je vseh mrtvih se danes ne more soditi, nekateri poročevalci jih cenijo na tri tisoč. Vlada je iz Tokia poslala zrakoplove pregledat nesrečo. Ljudstvo je vse preplašeno, veliko jih je bežalo v hribe in v sosednja mesta.

Tržaški škof na birmovanju.

Obiskovanje in birmovanje premil. g. škofa dr.ja Fogarja v dolinskem dekanatu se je izvršilo na veseli in ginljiv način. Od Gročane skozi Lokev, Divačo, Škocijan, Rodik, Slivje, Brezovico, Klanec in do Drage je bila povsod pot okinčana z mlaji in slavoloki, na mnogih krajih posuta s cvetjem; topiči so pokali, vrstili so se pozdravi, petje, podoknice. V Materiji je pozdravil g. baron Marenzi in požarna bramba v kroju. Povsod so bile cerkve krasno olepšane z zelenimi venci kot neveste, ki čakajo svojega ženina. Krona vsemu pa je bila postavljena v Klancu, kjer so zvečer kar 4 pevski zbori zapeli vsak po eno podoknico in je svirala godba. Ker je občina dala na razpolago avtomobil, je mogel Prezvišeni obiskati tudi podružne cerkve klanške župnije, iz katerih se je vračal avtomobil ves posut s cvetjem in šopki.

Tako je dobro ljudstvo na najlepši način pokazalo, kako ljubi svojega škofa, kako je verno in vdano sv. cerkvi. Naj bo to glasen opomin vsem tistim, ki bi pod farizejsko obleko radi vzeli ljudstvu njegovo vero, naj se ne dotikajo tega največjega zaklada; glasen opomin postavnim oblastem, da tudi one spoštujejo stare navade ljudstva, njegovo vero in njegov jezik.

In še in še.

V mestu, ki se zove Boaro di Là, se je zgodil krvav zločin. Ubit je bil fašist Visentin, ranjen pa fašist Merlin. (Najbrž so ju napadli tedaj, ko sta molila rožnivenec, ne? o. ur.). Nato se je začel divji lov za ubijalci. Potem so naredili velike pogrebne slovesnosti za ubite fašiste. Fašisti so zahtevali, da naj bodo povodom pogreba zaprte vse šole in trgovine. Trgovina bratov Chiarati (Kjarati) tega ni storila, vsled česar je prišel noter fašist Turrini in zahteval, da se zapre. Eden izmed bratov Chiaratijev je potegnil revolver in fašista ustrelil. Fašisti so nato udrli v hišo, postavili oba brata ob zid in ju ustrelili.

Fašistovska zveza v Ferrari je proglasila bojkot proti vsem opozicionalnim listom, ki jih ne sme nihče razširjati, prodajati ali čitati. Prizadeti so «Corriere della Sera», «Unità», «Avanti!», «Voce Repubblicana», «Popolo», «Mondo» in več drugih.

Dne 22. maja so fašisti udrli v tiskarno popolarskega lista «Popolo Veneto» v Padovi in jo popolnoma opustošili. Med drugimi so uničili štiri stroje «Linotype». Škoda je zelo velika.

Dne 26. maja je poskočil dolar že na 25 lir.

Oh ti nos financarski!

V Trstu je prišlo v navado, da se prenašajo dragocene stvari iz proste luke v mesto po podzemeljskih kanalih, po katerih se v morje iztekajo potoki, ki teko pod mestno površino. Financa stoji zgoraj pri vratih, pod njenimi nogami tihotapci vlačijo vreče blaga skozi kanal brez carine, brez pečata, koleka in podpisa. Pri kavi zaslužijo najmanj 10 lir pri kilogramu, dokler gre tihotapstvo posreči. Financi se slednjič neumno zdi in začne vohati vsenaokrog, dokler kaj ne izvoha. Tako je pred kratkim tudi financa našla pot v kanal, po katerem teče rojanski potok. Po kanalu so prišli v neko lesno skladišče v ulici Tor San Piero, kamor se je kava izgubljala. Drugo skladišče so našli na Miramarski cesti. Prelepo tihotapsko podjetje prišlo je tedaj kar z enim zamahom na nič. Še huje pa je to, da so tihotapci prenašali in prodajali ukradeno kavo. Dva tička sta še pravočasno sfrlela v zlato svobodo in gotovo kolneta financarske nosove ali pa tuhtata, na kakšen način se bo «delalo» v prihodnje, ko je kanal «faliral».

Padel je mož.

Danes osem dni so na tolminskem pokopališču pokopali Janeza Jarca, duhovnika na Kamnem. Ko so fašisti povzročili strahovite dogodke na Krnu, tudi temu 70 letnemu možu niso prizanesli. Vse so mu vzeli in pokradli, karkoli je imel. Z revolverji in bombami so šli nadenj, da so tako dokazali, da je v imenu višje kulture vse dovoljeno.

Huda strela.

6-letni Tonček Mavrič je bil na vratih pred hišo št. 87 v Kozani, ko je minuli teden vršal vihar. Strela je treščila v otroka in ga ubila.

Za dolge lase.

Tržaški «Piccolo» je razpisal vprašanje, ali naj nosijo ženske dolge lase ali kratke. Dobil je čez 10 tisoč odgovorov. Večina se je izrekla, naj ženske nosijo dolge lase. To bodo vihale šobo!

Jugoslovanski vizum

stane od 21. maja nadalje za eno pol 26.50 lir, za večkrat skupaj pa 53 lir.

BELEŽKE.

Delovanje framasonov. — V nedeljo osem dni je bil v Trstu občni zbor «Prosvete», ki širi po deželi svoja brezverska in antisocialna društva. Tajnik je poročal, da je imela ta zveza v preteklem poslovnem letu 70 predavanj, ni pa povedal, da so imela njena društva nad

MIHEC: Pes prikienjen laja,
funt in dolar vstaja,
JAKEC: Bolj ko pes popada,
niže lira pada.

100 plesov. Pozdravil je Zvezo prosvetnih društev, katero je goriški nadškof obsodil zastran prirejanja pohujšljivih iger ter dejal, da veže obe zvezi isti cilj in isti program.

Pijani so šteli. — V sežanskem okraju so pri ljudskem štetju 1. decembra 1921. našteli 880 Italijanov. Videli so jih po tretjem litru. V postonjskem okraju pa so jih videli kar celo vojsko 1143, v tolminskem 1296, v idrijskem 404. Prihodnjič bo treba na dan štetja prepovedati opojne pijače.

Podružnica «Edinosti». — Umljivo je, da so se združili vsi hrvatski in slovenski učitelji v enotni zvezi, ki bi morala braniti njihove stanovske koristi. To je bilo toliko bolj upravičeno, v kolikor je bila zveza politično in versko brezbarvna; odkar pa je pod novim urednikom splaval «Učiteljski list» v edinjaške roke, je neumljivo, da morejo ostati v zvezi vsi oni učitelji, ki ne mislijo kapitalistično, ampak socialno; vsi oni učitelji, ki ne mislijo framasonsko, ampak krščansko. — Da je list splaval v Slavikove vode, je jasno, ker piše na primer notice iz Jugoslavije vedno sporedno v duhu edinjašev. En primer. Tri leta so krščanski učitelji in pa komunistični učitelji onstran meje trpeli neprestano preganjanje. «Edinost» je o tem molčala. «Učiteljski list» je o tem molčal. Prišla je Davidovičeva vlada, ki je hotela sporazum med tremi narodi. «Edinost» se je prekrižala in kakor mila Jera vzkliknila: Samo, da bi ne preganjali naprednid učiteljev. In kako je pisal «Učiteljski list»? Poglejmo lansko številko 16.; tako piše: «Skušnje imamo, da je moč pravica. Za «napredno» učiteljstvo je prišel čas, ko se bo izkazalo, koliko resnične moči ima organizacija. Iskreno želimo, da bi se za učiteljstvo ne zgrnila preganjanja...». Ali se to ne pravi popisovati Davidoviča kot Nerona, dočim je list prej molčal? Zato je jako neokusno, da se je sedaj urednik zarepenčil zoper «Mali list». Da piše «Učiteljski list» prav po edinjaško je razvidno iz tega, ker čim smo povedali čisto resnico, je vzkliknil: laž! Prav kakor smo vajeni vsak dan iz ust edinjašev, ki jim resnica oči kolje. — Kar se pa tiče trditve «Učiteljskega lista» ki je Wilfana lepo in milo opravičil, Besednjaka pa napadel, da ne dela svoje dolžnosti, bi bilo najbolje, ko bi odbor zveze učiteljev priredil preiskavo in odstavil obrekovalca, zakaj drugače se pravici ne bo dalo zadostiti.

Stranka narodnih špijonov. Že parkrat smo omenili, kako podlih sredstev se poslužuje liberalna-kapitalistična stranka v boju zoper nas: špijonaža je vsakdanje njih delo. Pisatelj Franc Finžgar je bil na Zgoniku in to so stebri liberalne stranke nesli orožnikom v protokol. Ko se je orožnik prepričal, kaj in kako, je preiskavo opustil. Kako pravi stara pesem? „Grom in peklo".

Kako je s politiko

Italija.

Svetovno časopisje se veliko peča z govorom, ki ga je imel Mussolini v rimskem senatu. Govoril je o politiki napram drugim državam. Rekel je, da Italija ne nasprotuje izvolitvi maršala Hindenburga za predsednika nemške republike. Da je bil Hindenburg izvoljen krivi so zavezniki sami s svojo nestalno politiko proti Nemčiji. Italija je tudi za to, da se Nemčija sprejme v Zvezo držav in da dobi sedež v vrhovnem svetu Zveze. Odločno pa bo Italija nasprotovala združitvi Avstrije z Nemčijo. — O razmerju do Jugoslavije se je Mussolini izrazil tako: «Naši odnošaji z Jugoslavijo so prisrčni in bi hotel reči izvrstni. Nasproti našim sosedom na vzhodu nadaljujem politiko, ki smo jo uvedli s prijateljsko pogodbo, izpolnjeno potem s trgovinsko pogodbo, politiko, ki je na potu uresničenja. V Firenci se na italijansko-jugoslovanski konferenci dovršuje in zaključuje 28 postranskih pogodb, ki naj pospešijo odnošaje med Italijo in kraljestvom SHS. Ta prisrčnost odnošajev je že imela ugodne posledice z ozirom na Reko.»

O Rusiji je rekel sledeče: «Vladna politika, ki je priznala sovjetsko Rusijo, se je izkazala kot koristna. Danes se Rusija razvija v veliko državo malih posestnikov, ki niso boljševiki; gospodarska politika se v ničemer ne razlikuje od politike v drugih deželah in kar je ostalo od boljševizma, je le še plašč za videz: državna zunanja trgovina.

Mussolini je omenil tudi državne dolgove. Priznal je, da Italija dolguje Ameriki čez 2 miljardi dolarjev, to je 50 miljard papirnih lir. Omenil pa je tudi, koliko mrtvih in ranjenih je imela Italija v svetovni vojni, ko se je vojskovala ob strani Amerike. Na to bi morali Amerikanci tudi malo pomisliti. Sicer pa Italija ne misli tajiti dolga in ga bo plačevala, kadar in kakor ji bodo dopuščale njene gospodarske razmere. Pa če je Amerika dolge roke dovolila premagancem Nemcem in Avstrijcem, bo Italija kot bivša zaveznica zahtevala še daljše roke za odplačevanje.

Jugoslavija.

V Jugoslaviji se že dolgo vleče zadeva z Radičem in njegovo stranko. Štefan Radič je še vedno zaprt, njegov nečak Pavle pa leta okrog, kako bi ga osvobodil. Pašiču se je posrečilo, da je Radičevo stranko ponižal v prah. Hrvatje letajo okrog kakor brez glave in ne vedo izhoda. Z druge strani se dozdeva, da se tudi dr. Korošec pripravlja na boj proti vrtoglavemu Štefanu. Govori se, naj bi se ustanovila enotna katoliška stranka za celo državo. Taka stranka bi Radiču vzela velik del moči.

Hrvatje so se par mesecev zibali v praznem upanju, da bodo s svojim samoponižanjem dobili pot do vladnega korita. Tudi s tem pričakovanjem so se izkazali otročje. Pašič se je dolgo časa delal, kakor da bi jih resno hotel vzeti pod streho. Tudi v njegovi radikalni stranki je bilo ugodno mišljenje za tako spremembo. Med tem je odšla neka državnozborska komisija v Zagreb preiskovat, če so se Hrvatje zares odpovedali republike in zveze z ruskimi boljševiki. Komisija je prinesla v Beograd zelo ugodno poročilo in vse je pričakovalo, da bodo še nepotrjeni hrvaški poslanci dobili potrjenje in da bo v kratkem sestavljena nova vlada iz srbskih radikalcev in hrvaških radičevcev. Pašič pa ni mislil tako. Naredil se je bolan in dal raznesti, da je to pot prav zares bolan, med tem pa je tuhtal, kaj bi ukrenil. Mož je dognal, da se z Radičem ni zdravo pečati. Vstal je od «bolezni» in naredil svojim radikalcem dve uri dolgo pridigo, ki je želo poparila vse Radičeve prijatelje. Izrekel se je odločno proti zvezi med radikalno in radičevsko stranko. Vse naj ostane pri starem.

S tem zamahom je Pašič pokazal, da ga prebrisanost ni zapustila in da njegove «bolezni» niso še nič nevarne. Štefan Radič je spet obležal v jarku, z njim pa so obležali vsi Hrvatje, ki pri vsi svoji številčni moči ne pomenijo nič v državni politiki in tudi ne bodo nič pomenil, dokler se jih šola ne prime.

Obrekovalna gonja se nadaljuje

V predzadnji številki smo poročali, kako je zagrebški «Obzor» napadel g. Milanovića in celo našo istrsko organizacijo, zlasti Kmečko zvezo. Rekli smo že takrat, da napad izhaja iz krogov naših cmerikavih slogašev, ki so izgubili med ljudstvom vse zaupanje in se zatekajo drugam po pomoč. Trdili smo pravo.

Gonja gre po načrtu.

Edinjaši delajo po načrtu. Za delo med trpečim ljudstvom niso kdove kako brihtni, a za politične intrige imajo dobro žilo. Sklenili so očrniti vse svoje nasprotnike v očeh Slovencev, Hrvatov in Srbov. Z obrekovanjem po naprej dobro premišljenem načrtu hočejo onim tam natvezti, da je vse slovensko in hrvaško ljudstvo čeda grdih izdajalcev, samo devet in pol edinjašev da so še pošteni Slovenci.

Napad v «Jutru».

Ljubljanski dnevnik «Jutro», lastnina velekapitalistov Arkota in Praprotnika, je dal svoje nečiste predale na razpolago tržaškim cmerašem. Dne 19. maja je prinesel članek z naslovom **«Klerikalni zastrupljevalci slovenskega naroda onstran meje»**. Že naslov je bedast. Tako je tudi ves članek.

Kaj nam očitajo?

Očitajo nam, da zlobno pišemo o Jugoslaviji, da jemljemo s takim pisanjem ljudstvu pogum in zaupanje. Pravijo, da ima Mussolini v nas najboljše pomagače. Imenujejo nas boljševiško-klerikalne brezdomovince. Italijanski krogi da znajo ceniti našo izdajalsko pomoč in da najbrže dobivamo denarno podporo iz Rima. Mi da imamo narodno izdajalstvo za pred Bogom in pred ljudmi zaslužno delo.

Naš odgovor.

Mi se ne bomo spuščali v prepir z «Jutrom» in njegovimi člankarji. Škoda papirja in tinte. Kaj je narod in kaj je ljubezen do naroda, tega nas ne bodo učili kavarniški politikarji. Ali je mar prava ljubezen taka, kakoršno ima Praprotnik, ki sedi na miljonih? ali kakršno ima veletovarnar Arko ali pa nemški Jud Weifert (Vajfert) v Belgradu? Ali je prava ljubezen do naroda, če kdo kakor opica posnema l a š k e nacionaliste, da bi vsa Jugoslavija postala samo podružnica f a š i z m a? Ali se tako dela za narod, da prinaša «Jutro» pohujšljive in svinjske romane, prestavljene iz l a š k e g a jezika, ali delane po vzorcih l a š k i h svinjepiscev? Ali pa se narod povzdigne z vpeljavo n e m š k i h in t u r š k i h besed v lepo in čisto slovenščino, kakor dela «Jutro»?

Previdni bodite!

V «Jutru» namigavajo, kakor da bi mi utegnili biti podkupljeni. Ne upajo si tega reči naravnost, zato samo namignejo, češ sum bo pa le. Gospodje edinjaši! z denarnimi rečmi pa le nikar ne začenjajte; utegnili bi kdaj obžalovati svojo neprevidnost. Mi se ne bojimo luči, toda vam drugim bo zelo neprijetno, če se zopet začne ta razprava.

Vaše namene poznamo.

Zato vam tudi garantiramo, da jih dosegli ne boste. Zastonj so vsi vaši napori, vsa vaša kunštnost. Vi lahko točite svoje narodno-denarne solzice po vsem svetovnem časopisju, ne usliši vas nobeno božanstvo, vašo stranko je zgodovina zapisala v smrt, «od nje vas ne odkup'jo kupi zlata, ne odpodi od vas življenja tata veselja hrup, ne pevcev pesem sladka». (po Prešernu).

Kaj bomo pisali o Jugoslaviji.

Naši bralci žele brati novice iz Jugoslavije in poznati ondotni politični položaj. Mi ga opisujemo takega, kakršen je. Ako jutrovcem to ni všeč, naj store domovini veliko uslugo: naj nehajo izdajati «Jutro» in druge podobne časnike; naj svojo staromodno stranko pošljejo v muzej. Takoj bo bolje in tudi Slovenci v Italiji bodo tega napredka neizmerno veseli, ker bo fašizem imel eno podružnico manj.

Pobeljeni grobovi.

Na grobu blagopokojnega Matije Sile je nastopil poleg dr.ja Edvarda Slavika še neki drugi kriv prerok, ki se je sklicval na sveto pismo, to je vse časti vredni župan tomajski Josip Gerbec.

Kaj je povedal ta prerok?

Prerok Josip Gerbec je rekel: «Matija Sila! Prosimo te, vodi nas še nadalje, da **bomo po tvojih naukih nadalje živeli v slogi...** Tako je govoril, kakor da bi se mu iz ust med cedil in človek, ki ga je prvič slišal, si je moral misliti: glej ga, kakor sam sveti Aoljzij govori in si želi živeti po naukih gospoda duhovnega pastirja.

«Po tvojih naukih».

Kar mi obsojamo, to je hinavščina. Te ne moremo trpeti. Matija Sila je bil kristjan in učil je spoštovati nedeljo. To je bil njegov nauk. Poglejmo pa, kako ga je slušal župan, ki ob grobu prosi, da bi ga pokojni še nadalje vodil... Kako ga je poslušal naš zlati župan? Kdaj sklicuje naš vse časti vredni župan seje občinskega sveta? Mogoče ob delavnikih? Ne! — Ali je mogoče ob nedeljah popoldne ali zvečer? Kaj še! Njemu ugajajo seje med mašo. Tako dela naš zlati župan po naukih Matije Sile!

«Da bomo živeli v slogi».

Ta je pa še lepša! Vredna je samega Slavika. Mari si, zlati naš Jožek, zaradi ljube sloge preskočil v snoparski tabor? Mari si se zaradi ljube sloge potil za žive in za mrtve v prid fašistovske liste ob volitvah? Mari si zaradi mile sloge zapustil tabor slovenskega ljudstva in si prejadral med tiste, ki so naše domove žgali, naše učitelje preganjali, naše sodnike odslovili, naše šole odpravili?

Tako izgleda vsa tista farbarija o slogi. To je sama namazana krinka, za katero se skrivajo čisto druge reči. Mi smo vas spoznali.

Beseda iz svetega pisma.

Zdaj pa poslušajta, gospoda preroka Slavik in Grbec, ki vedno govorita o svetem pismu, poslušajta, ki sta postavljala spomenik na grobu velikega pokojnika, poslušajta, kaj pravi sveto pismo pri sv. Mateju v 23. poglavju:

«Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci, ki zidate grobnice prerokom in krasite spomenike pravičnim! Kačja, gadja zalega, kako boste ubežali peklenski pogubi.»

Za delavske pravice.

Mednarodna konferenca za zakonodajo o delu se je četrtič sestala in je obnovila svoje sklepe glede dela. Glavne točke so: 1. Delo se ne sme nikdar primerjati s trgovskim blagom. 2. Svobodna pravica delavskega združevanja mora biti zajamčena. 3. Noben človek ne sme na industrijsko ali trgovsko delo pred 14. letom. 4. Vsak delavec imej pravico do plače, da bo dostojno živel s svojo družino. 5. Plača bodi enaka za enako delo, naj si dela moški ali ženska. 6. Vsaka nedelja bodi prosta; kjer to ni mogoče, pa nadomestek počitka v tednu. 7. Osemurni delavnik za ves svet. V vseh državah naj se osnujejo nadzorstveni uradi, da nadzorujejo, ali se izvršujejo ti sklepi.

Pepo iz Koludrovice.

Pepo v Dolini.

Vsi hudiči, sem reku, kadr san brav u Malem listi, tu pej mora bet ana lepa reč, da se an učitelj pretepa s komesarnam za anu mačku. Narbulše je, da grem če u Dolinu jen de jest rekveriram mačku, pej bo konc krega. Anu takù sem tudi nerdu.

U Trsti pr Cimeti sem stopu u krojeru. Ma, bus te štrafi, kašne sorte karjola: brez lašter, kolesa so šepaste, jenu gunca se po poti ku an trabakolo od Čežotov. Pr Sveti Ani je dobila krojera naduhu, de ni moglo ne naprej ne nazaj. Pej Mirko šofer ji je vliv an malo gajsta, de je pršla h sebe jen počasi smo ju prfurali do Domjota. Tam spet ni moglo naprej jen h sreči je pršu Foravs jenu je krojero porinu do Doline. Stopu sem do Lukata na kvartin jen Foravsa sem precej prašou, či de je tista maledeta mačka od komesarna. Plačou sam jen sam šou. Glih pr Šanci zagledam anga gaspuda, u roki je jemu anu žilavku. Du je ta? Foravs: Ta je šjor majštro, tisti, ke je nabunfou Berceta ses Balunca. Zatù je biv zdej od vlade štrafan, taku de so mu vzeli sležbo za pu leta. — Kar naejnkrat zagledamo mičkenga morota, ses črnem gvantom. Foravs mi reče: Vidiš, Pepo, ta je tisti komesarn. Sez njem so ble trije policaji. Kej pej je tu, sam prašou Foravsa? Pej mi je odgovoru: Vidiš, Pepo, smo u cajte vojske. Kadr je Šalpi zastran mačke napovedou vojsku Olitti, je komesarn Šalpi mobelezirou celu armadu, ke šteje z lantverjem vred pet mož. Ta armada brani Šalpota pred Olittam, ke špancira s palco po dolinskem korši, od Lukata do placa. — Kar naejnkrat je nekej zamijavkalo. Foravs: glej Pepo, tu je tisti mačkun. Jest, ne budi len, sem skoču na mačka, sem ju pograjfou jen pobasou u žakelj jen hitu damu. Matilda je bla forte kontenta, ke mačka ulovi vsaki dan po deset miši jen še več.

ZANIMIVOSTI.

Delavski papež.

15. maja je preteklo 34 let, odkar je veliki papež Lev trinajsti izdal visoko pismo o delavskem vprašanju. V njem je zapisal med drugim: «Delavci so po večini v zelo slabem položaju; majhno število velebogatinov je naložilo nešteti množici jarem, ki je malo manj ko suženjski». Po tistem pismu se je pričelo veliko delavsko krščansko socialno gibanje, ki je odpravilo že nešteto gorja in ga še bo v bodočnosti. Bodi blagoslovljen spomin velikega dobrotnika!

Ruska armada.

Na kongresu sovjetske zveze je poročal general Frunze o stanju ruske armade. General Frunze je povedal, da šteje ruska armada danes 562.000 mož in to stanje se ne bo znižalo. Armado potrebuje Rusija zaradi svojih sosedov, ki se neprestano oborožujejo. Romunija je kupila od Poljske veliko število starih ruskih pušk in municije. Estonci pa nameravajo dva otoka v Vzhodnem morju, Ozel in Tage, odstopiti Angležem.

Vojna sposobnost ruske armade je znatna, čeprav še ni na višku. Letalstvo se lepo razvija in tudi mornarica se popravlja.

Na angleški naslov je izrekel general Frunze svarilo, naj se vozi angleška mornarica raje drugam na sprehod kakor v Baltiško morje, kjer bi jo utegnilo rusko brodovje preveč prisrčno in toplo pozdraviti.

GOSPODARSTVO

Naša propadajoča Istra

Tržaški časnikar Antonio Battara je obiskal Istro, da bi poizvedel, ali govorijo resnično uradna poročila, po katerih se v Istri cedi med z mlekom, ali pa so resnični glasovi, ki trdijo, da gre Istra poginu naproti. Battara ne da nobenemu teh glasov vere, zato je šel v Istro. In sad njegovega potovanja je dal v nekaj člankih.

Kaj je rekel davčni uradnik?

Časnikar je vprašal, kako je z zastanki davkov? Davkar: «Res, hudo je, močno hudo; toda stvar je kakor pri bolnemu zobu. Treba ga pač izdreti, takrat zaboli; ko pa je zob zunaj, človek pozabi na bolečine. Zastanki so grozni, toda ko jih odplačajo, bodo na vse pozabili.» Časnikar pravi: Tu ne gre ne za en, ne za dva zoba, ampak gre za življenje in obstanek obrtnij in kmetij. Na Poreščini delujejo davki na izsušena gospodarstva kakor kolera med ljudmi.

Nimamo niti solda!

Časnikar pripoveduje, da je sredi Istre vprašal kmetiča, ki mu je odgovoril: «Davke moramo plačati. Pa kako? Nimam niti stotinke v hiši. V preteklosti smo plačevali o trgatvi. Takrat človek dobi kak sold. Če bi ga spomladi imel, bi ga ne hranil, ker bi ga porabil za obdelavo zemlje.»

Tam kjer smrt žanje.

Prišli smo v neko vasico, 300 duš. Ljudstvo je izsušeno; v enem tednu je umrlo 12 oseb! Zdravnika ni; kdo ga bo klical, stane preveč. Tod sem srečal same jetikavce, otroci so vsi s smrtjo zaznamovani. Obiskal sem par takih hiš. Človek bi sodil, da je sredi Afrike kje. Take hiše so imeli ljudje v predrimski dobi. Ni vodnjaka, ni studencev. Vodo zajemljejo iz kalov, iz močil: to vodo pijejo, s to napajajo živino, v tej vodi perejo. Kmetje nimajo sredstev, da bi si napravili vodnjake, kakor Kraševci. In če je suša in se kali posušijo, potem hodijo ljudje v Pazin po vodo, 2, 3, 4 ure daleč. Nimajo ne konj ne volov ne oslov; pred voz vprežejo ljudi. Možje so kakor sama kost, slabotno stojijo na nogah; na njihovih obrazih se bere cel križev pot.

S čim se hranijo.

Vsak dan opoldne in zvečer si kuhajo takozvani «žuf»: dve pesti sirkove moke, na redko skuhane v vodi; nekaka razredčena polenta. Mesa ne jedo ko o veliki noči. Kruh pečejo komaj vsakih 24 dni enkrat. V letu 1923. niso imeli kruha v vsej vasi več mesecev zaporedoma. Tako je po velikem delu notranje Istre, zlasti proti Poreščini.

Hiša, oprava in obleka.

Hiša, v katero smo stopili, je enonadstropna. Zidana ni; kamenje je zmetano tja brez pravega reda. Spodaj en sam prostor: hlev za prešiča in za kokoši. Iz hleva se gre po lestvi v zgorenje nadstropje: ena soba, brez vrat; tukaj kuhajo, spijo, delajo; vsega skupaj pet oseb. Postelje? Jih ni! Navadna slamnica, pa samo ena. Če kdo oboli, spi sam na slamnici, vsi drugi «počivajo» na goli deski. Omar? Jih ni! Stolice? Dve sta. Mož ima le eno srajco; hlače je prinesel iz vojske; suknjo je dobil v dar.

Iztirjevalec in orožniki.

In od teh bednih ljudi zahtevajo davke in povrhu še zastanke. Iztirjevalci seveda ne opravijo ničesar; zato imajo orožnike s sabo, dva do deset, da zaplenijo kravo ali prešiča ali kokoši. (Te reči je napisal ne kak boljševik, ampak sam vladni list «Il Piccolo»).

Trst in Hamburg.

Hamburg je največja nemška pomorska luka in pri velikem bogastvu in podjetnosti Nemcev je naravno, da je Hamburg veliko večji in močnejši v pomorski trgovini kakor pa Trst. Še pred veliko vojno sta se Hamburg in Trst ruvala med seboj, kateri bo potegnil nase več trgovine iz dežel Srednje Evrope. Najbolj sta se trgala za trgovino češke dežele. Seveda je bivša Avstrija znala Trstu pomagati, ker je ona gospodovala tudi na Češkem. Po vojski pa je prišlo drugače. Češka dežela je postala samostojna država in lahko trguje s komur hoče. Trst je prišel pod Italijo, ki ima polno drugih pristanišč, katera se tudi rujejo za dobičke. Dežela od Postojne do Maribora in še čez je sedaj pod Jugoslavijo, a nemške avstrijske dežele se tudi samostojna republika.

Cesarja ni več.

Nikogar ni, ki bi mogel nekdanje cesarske dežele prisiliti, da bi trgovale preko Trsta. Hamburg ima tedaj zelo olajšano borbo. Samo konkurenca velja.

Kako se konkurira.

Vsaka trgovina išče tista pota, ki so bolj varna in boljši kup. Češko in avstrijsko trgovino vabi Nemčija proti svojemu Hamburgu s tem, da računa za vožnjo blaga po železnici kar moč nizke tarife. Italija ne more tega storiti za Trst, ker ne ukaže na železnici dalje od Postojne in od Podbrda; onkraj so gospodarji drugi, ki vsi skupaj nič kaj ne ljubijo italijanskega soseda ter delajo tarife, kakor sami hočejo.

Nizke nemške tarife so že izvabile velik del češke in avstrijske trgovine v letošnjem letu proti Hamburgu. Trst ima letos v dosedanjih mesecih že za 20% manj prevoza kakor lansko leto v istem času.

Kaj bo, kaj bo.

Trgovski krogi v Trstu se praskajo za ušesom. Skrbi jih, da ne bi Hamburg še več odjedel. Jezi jih, ker čutijo, kako težko se je metati z Nemcem. Na nekem predavanju so rekli, da bi morala Italija Nemce posvariti, prepovedati jim nizke tarife. Pa težko bo to šlo. Hoteli bi, da naj politika pomaga trgovini. Pa kdo ne ve, da je trgovina močnejša od politike. Jezili so se tudi na vse tiste, kateri preveč na glas poveličujejo dobrote nove vlade, kajti to poveličevanje daje Nemcem potuho, češ saj Trstu je pod Italijo še bolje, kakor mu je bilo pod Avstrijo, zakaj mu ne bi smeli odjedati.

«Piccolo» se brani.

Vsled očitka, da je glorija in hozana škodovala več kakor koristila, se je čutil tržaški judovski dnevnik «Piccolo» prizadet. On je namreč veliko nepotrebnega kadila posmodil, češ kako krasno se Trst razvija v zadnjih letih. Seveda so mu to kadilo drugi plačali, a slednjič se je tudi njemu pod nos pokadilo. Zato je napisal dolgo razlago, v kateri pa ni povedal, kako se bo mogel Trst otresti Hamburga, ampak se le «Piccolo» otresa očitkov.

Na vsak način preveč glorije ni dobro. «Piccolo» naj raje zapoje: mea kulpa.

Ljubljanski velesejem.

Kaj so velesejmi.

Po končani svetovni vojni so bile velike spremembe tudi v razmerah trgovskega sveta. Vse se je zamajalo in premaknilo. Stare trgovske vezi so se raztrgale, treba je bilo iskati novih. Posebno nove države, kakor je Jugoslavija, so morale iskati nove poti v svet. Začeli so po vseh važnejših mestih prirejati večtedenske razstave vsega, kar se v deželi prideluje in izdeluje. Razstava pa nima le namena **pokazati**, kaj se v deželi dobi, ampak te predmete tudi **ponuditi v nakup.** Zato se na teh razstavah vrše važne in velike kupčije, udeležujejo se jih trgovci iz tujih dežel, vse gre na veliko, zato se to imenujejo **velesejmi.**

Ljubljana

je postala po vojni zelo vpoštevano središče slovenske obrtnije in trgovine. V Sloveniji so začele rasti tovarne na vseh koncih in krajih. Te so potrebovale kupcev. Zato so priredili že več let vsako leto velesejem v Ljubljani, da pokažejo, kaj zmore slovenska obrtnija in da svoje izdelke ponudijo v nakup zlasti obiskovalcem iz južnih krajev Jugoslavije, iz Bolgarije, Albanije, Rumunije itd. S tem se goji poleg trgovskih stikov tudi medsebojno spoznavanje zlasti jugoslovanskih narodov, kar ima velik pomen tudi za kulturno zbližanje.

Peti velesejem

se bo vršil v Ljubljani letos od 29. avgusta do 8. septembra. Z ozirom na uspehe prejšnjih velesejmov je pričakovati tudi letos veliko zanimanja s strani trgovskega sveta. Pa tudi drugim obiskovalcem nudi razstava obilo zanimivih novosti in spoznav.

Za informacije glede tega velesejma obračati se je v Italiji na naslov: Pubblicità G. Čehovin - Trst - Viale XX Settembre 65, I.

Sklepi komisije za upravo furlanske pokrajine. Komisija za izredno upravo furlanske pokrajine v Vidmu je na svoji zadnji seji med drugim dovolila 530.000 lir za obnovo in razširjenje deželne gluhonemnice v Gorici. Dalje je dovolila 30.000 lir za načrte o izboljšanju planinskih pašnikov v tolminskem, kobariškem, bovškem, trbiškem, idrijskem in vipavskem okraju in 25.000 lir za najboljše načrte o kmetskih gospodarskih poslopjih. Komisija je obljubila tudi podporo za zgradbo mostu čez Sočo pri Avčah.

Pola dobi tovarno za cement. Iz Rima je došlo brzojavno poročilo, da je vlada pristala na zgradbo velike tovarne za cement iz boksita v Pulju. V to svrho je vlada odstopila otok Sv. Petra, ki je last vojne mornarice. V Pulju se je še tisti dan ustanovila delniška družba z deset miljoni lir začetne glavnice. Z deli začno v najkrajšem času.

Cena pšenice v Jugoslaviji. Sredi maja je bila cena pšenice v jugoslovanski Vojvodini približno 5 dinarjev za kg., ali v našem denarju 2 liri. Ceneje prihaja v Jugoslavijo pšenica iz Argentinije in iz Avstralije preko Trsta, kajti stane v Postojni, ko prestopi državno mejo le 4.50-4.70 din., to je v lirah 1.80-1.90. Zato se v Sloveniji rabi več tuje pšenice kakor vojvodinske.

Cene po Italiji. — **Pšenica:** Brešija 165-167, Mantova 165-175, Ferara 175-180, Lenjago 180-185, Redžo Emilia 185-190. — **Koruza:** Brešija 105-108, Ferara 110-112, Mantova 112-114. — **Seno:** Ferara 30-34, Parma 45-55, Mantova 67-75, Novara 79-80. — **Živina:** Verona: voli 500-560, krave 450-500, teleta 650-800. — Aleksandrija: voli 430-570, teleta 750-875. — Rovigo: voli 500-550, krave 420-460, teleta 650-750.

Po čem je lira?

Dne 27. maja si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 42.— L.
za 100 č. kron — 74.20 L.
za 100 fr. frankov 127.50 L.
za 100 šilingov — 350.— L.
za 1 dolar — 25.15 L.
za 1 funt — 122.40 L.

PLAČAJTE NAROČNINO ZA TEKOČE LETO!

Vsakdanji kruh.

Parlamentarna komisija v Združenih državah je dognala slučaj, ki vpije do neba. Dva žitna špekulanta sta v 24 urah zaslužila 22 miljonov dolarjev, to je okrog 500 miljonov lir. Koliko ljudi je moralo na ta račun stradati, umreti. Seveda tega slučaja «Edinost» ne bo priobčila, «Novice» tudi ne. Grdi oderuhi: pol miljarde v enem dnevu!

Naša pošta.

Invalid. Prošnja za invalidno podporo se vloži na naslov: Commissione generale per le pensioni di guerra - Roma - Palazzo Braschi.

Petrov. Povest «Dekle z Močevja» je zložila Selma Lagerlöf, svetovnoznana švedska pisateljica, «Lucko išče dekle» pa je predelana po Petru Roseggerju (Roškarju), nemškem pisatelju s Štajerskega.

Stabilim. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrdka Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

BIK 14 mesecev teža 5 q. simentalske pasme se proda. - Naslov: Milavec - Postojna.

ALOJZIJ POVH
URAR IN ZLATAR
piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29
Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

Cerkvena umetnost - Dober tisk
NOVA TRGOVINA
ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Pesce 4
Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podobic, svetinj in in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

Botre! Botri!
Najlepši spomin na sv. birmo je molitvenik. — Največjo izbero v najlicnejših belih in trdih vezavah dobite pri
ŠTOKI - TRST
Via Milano 37

Zobozdravniški ambulatorij
Zobotehnik
Miljutin Godina
TRST
Via Genova št. 13 prvo nad.
od 9-1, od 3-7
— ob nedeljah od 10-12 —

Zadružna knjigoveznica
GORICA, VRH PLACUTE, 18.
Veže preprosto in najbolj elegantno za zasebnike, občinske, župne in šolske urade, za društva.
Medmestni telefon štev. 253.

Kaj nam z dežele pišejo

AVČE pri Kanalu.

V nedeljo, dne 17. maja je priredilo «Izobraževalno društvo» v Avčah svojo majsko prireditev. In sicer je igral samo dekliški krožek. Na vsporedu je bilo sledeče. 1.) «Oh ta Polona»; veseloigra v 2. dejanjih. 2.) Simon Gregorčič: «Dekletova molitev», deklamacija; 3.) K. Adamič: «Rože tam v vrtu», ženski zbor; 4.) Simon Gregorčič: «Prstan», deklamacija; 5.) Gerbec: «Kralj kraljico vpraša», ženski zbor. Vspored ni bil bogve kako izbran, a dovolj za naša dekleta, ki nimajo nobenega, ki bi jih podučeval. Predstavo so prireditelji častno rešili, posebno igra je vzbudila med poslušalci obilo smeha, a vendar se je poznalo, da je pri učenju manjkal režiser. A pogum, dekleta, in vse bo šlo bolje!

Stric Joža.

Iz KORT.

V nedeljo 17. t. m. se je vršila pred našo cerkvijo javna dražba cerkvene trave sv. Antona. — Ker je sedaj veliko pomanjkanje denarja, zato je sklenilo cerkveno oskrbništvo počakati denar mesec dni. To pa je jako razkačilo neko družbo, ki je hotela vzeti na dražbi vso travo ter jo potem prodajati prav po judovsko s sto odstotnim dobičkom. Prišel je možakar, poslan od omenjene družbe ter začel razsajati, kričati in žaliti cerkvene starešine in g. župnika, očitajoč jim, da ne ravnajo pravilno s cerkvenim imetjem. Stari in mladi so se zgražali nad njegovim početjem! Še nikdar se ni zgodilo kaj takega v Kortah! Čast in hvala g. župniku in cerkvenim starešinom, ker pravilnejše ne bi mogli ravnati z imetjem naše cerkve.

Faran.

Iz BREGA.

Prihod presvetlega škofa v naš Breg je vzbudil veliko zanimanje in radost. V Dolino je prišel v soboto popoldne. Postavljeni so bili tudi slavoloki z raznimi pomembnimi napisi. Zvečer je mešan zbor zapel par podoknic ljubljenemu gostu v pozdrav. Po vseh vaseh je bil sprejem prisrčen. V Boljuncu je deklica izročila presvetlemu gospodu škofu velik kolač z raznimi napisi, v Borštu pa je čakalo na g. škofa 6 deklet v lepih narodnih nošah. Tudi Ricmanjci so se imenitno postavili in pokazali veliko navdušenja in ljubezni do svojega Nadpastirja. Mučen prizor je bil za g. škofa v Dolini, kjer je učiteljstvo bilo odsotno in ni pripeljalo učencev k slavoloku. Ljudje so se zgražali nad takim početjem in se prepričali še bolj, kako potrebno bi bilo, da se očisti naša šola. In ako znamenja ne varajo, se bo v kratkem zgodila velika izpremenba. Prezvišeni g. škof je bil ginjen nd prisrčnim veseljem, s katerim ga je ljudstvo sprejelo in se je še bolj prepričal, kako dobro je naše ljudstvo in kako vrača ljubezen za ljubezen. Ginljivo je bilo, ko je v Ricmanjih stara ženica pobožala g. škofa po licu. Bog ga ohrani še mnogo let med nami.

PODGRAJE pri Il. Bistrici.

Kakor se od drugod bero pritožbe čez neke sorte dekleta, tako imamo žalibog tudi pri nas par takih, katere delajo vasi sramoto. Obnašajo se kakor da bi bile brez očeta in matere, letajo po plesih, hodijo fante klicat in kar je podobnih nerodnosti. Bog daj norcem pamet!

Vaški fant.

BISTRICA.

Na «zaobljubljeni dan» 18. maja je bila procesija na Malo Bukovico. Radi lepega vremena se je udeležilo mnogo ljudi. Častno zastopana je bila tudi «Marijina družba» z novo zastavo. Krasno zastavo je izvršila gospodična Komadinova, slikarstvo pa gospod Šabec. — Žalibog tudi pri tej priliki ni manjkalo «zabave za mladino»; od 8. do 24. ure so imeli «patent» za ples. Nekdaj se je ta dan slovesno brez plesa obhajal, kajti ustanovljen je bil od naših pradedov v času kuge. V sedanjih časih se spomin kuge obhaja s plesom, kako se to strinja?

KANAL.

Smrtna kosa. — V petek, 22. t. m. je umrl tukajšnji veleposestnik Andrej Konjedic. Dosegel je lepo starost 87. let. Pokojnik je bil 44 let za župana občini Deskle-Plava; bil je tudi član cestnega odbora in okrajnega šolskega sveta. Pred vojno je kandidiral pri državnozborskih volitvah; pozneje pa je kandidaturo odstopil Oskarju Gaberščku. Kot veleposestnik je pokojnik svoje gospodarstvo umno vodil, tako, da je bil lahko za zgled drugim gospodarjem. Bil je povsod priljubljen in poznali so ga daleč naokoli kot mirnega in poštenega moža. Pogreb se je vršil v nedeljo, 24. t. m. na pokopališče v Desklah. Udeležba je bila kljub skrajno slabemu vremenu jako mnogoštevilna. Če pa bi bilo lepo vreme bi se število udeležencev gotovo pomnožilo, ker so pokojnika poznali daleč naokoli. Naj počiva v miru!

Proslava 24. maja v Kanalu. — V nedeljo, 24. t. m. je preteklo 10 let, odkar je Italija stopila v svetovno vojno. Ta dan se je praznoval v vseh krajih Italije. Tudi pri nas v Kanalu so zastave, ki so frfotale na «nekaterih» hišah naznanjale, da je 24. maj nekaj posebnega. Fašisti so v svojih uniformah celi dan špancirali po trgu iskajoč, kje bi dobili kaj, kar bi jim ne bilo prav. A hvala Bogu, da niso nič dobili, ker Kanalci so se celi dan dobro držali, čeprav jih imajo fašisti tako na špici. — V Kanalu je torej 24. maj potekel povsem mirno, kar pa gotovo ni bilo po volji fašistom, ki ne iščejo druzega, kakor dlako v jajcu, pa topot je niso našli.

Stric Joža.

POVIR.

Pri nas smo z velikim trudom vendar vstanovili prosvetno društvo. Vstanovitev se ni izvršila v enem popoldnevu, kakor drugod, marveč je trajala v ta namen naša borba z nasprotniki celih šest tednov. Razdirači so nekateri oštirji, železničarji in mnogo drugih, tudi takih v katere smo zaupali, da nam bodo šli na roko. Razgovarjanje, šuntanje, zasmehovanje in vsa mogoča sredstva so vporabljali, da bi našim ljudem omrzili in pristudili naše pripravljanje n agitiranje. Premagali smo vse ovire in zapreke ter pridobili cvet našega ljudstva, 64 članov in članic. Ker so udje našega društva brez izjeme vsi kmečkega stanu, si bomo prizadevali pospeševati umno kmetijstvo. Ko minejo dolgi in trudapolni poletni dnevi, bomo skušali poskrbeti za pouk petja, za katero se razvija živahno zanimanje zlasti med fanti in dekleti. Naš namen je tudi napraviti v društveni sobi malo domačo lekarno, ki bi obstajala iz najpotrebnejših zdravilnih predmetov za slučaj bolezni in nezgod pri ljudeh in živini. Na razpolago bi bila izključno le članom društva in njihovim družinam. Za predsednika smo si izvolili obče spoštovanega in uglednega moža, 70 letnega Ivana Kariža. Imenovani je svoj čas vestno in točno opravljal razne občinske posle. Vodil je sam več let, posebno v času vojne, domačo zavarovalnico goveje živine, zato upamo, da nam bo tudi v našem društvu pomagal z dobrimi nasveti zlasti pri odborovih sejah. Njegova kakor tudi naša volja je, zatreti ponočevanje, razgrajanje in druge škodljive razvade.

GORE nad IDRIJO.

Ni sicer naš kraj eden najbolj zapuščenih, toda menda še ni bilo v «Malem listu» nikdar nič slišati od nas, čeravno imamo Mali list in Goriško Stražo naročeno v precejšnjem številu. Saj sta tudi ta dva časopisa najboljša in prava prijatelja preprostega in poštenega ljudstva. Z žalostjo sem namreč opazil, da je «Edinost» zašla in začela podirati to, kar je dobrega med nami. Zaradi tega pa tudi prihaja med nas samo v par izvodih.

Živimo bolj raztreseno po vaseh: Gora, Ideršek, Dole, Kovačev rovt in Jeličen vrh in edini napredek, ki ga opažamo je ta, da smo začeli več čitati in se zanimati za ostali svet. Škoda je, da nimamo tako redne poštne zveze, kot je bila nekdaj. Tudi se je že zgodilo, da niso nekateri naročniki parkrat dobili «Malega lista» v roke. Pri ponovnem slučaju se bomo seveda obrnili na pristojno mesto. Želeti bi bilo, da se tudi mladina malo bolj poprime čitanja dobrih knjig in časopisov, ki jih imamo na razpolago in si ne vbija toliko lepega časa po gostilnah. Fantje, polni mlade moči, posebno okrog «Ceste» bi po končanem delu v rudniku lahko pripravljali kakšno lepo predstavo, kot je bilo pred dvemi leti. Imeli smo že tudi dober pevski zbor, ki je tudi zaspal. Lahko bi par fantov z lepimi glasovi pomagalo pri cerkvenem petju na Gorah, da se ne bi mučili samo dve stari pevki s pesmimi, ki sta se jih naučili pred 16 leti. Zato pa oklenimo se dela, združimo se! Čitajmo naše knjige in časopise in ne nabirajmo v sebe slabega duha, ki veje iz nižav, ker imamo na naših hribih bolj zdrav zrak! Upamo, da nam bo «Mali list» še naklonil prostora, da se še drugič oglasimo ter tako tembolj spoznamo.

Sv. GORA pri Gorici.

Na vnebohod so prišli kombatenti iz Milana v naše svetišče. Bilo je kakih 40 mož s trobojnico, imeli so s seboj godbo na pihala. Ob 11. uri so vstopili v svetišče. Svetogorski pater je imel nagovor, ki je imel versko vsebino. Potem je sledila maša. Pred evangelijem so zapihali en laški marš, nato je sledila pridiga, ki jo je držal neki duhovnik, ki je došel s kombatenti. Med vso pridigo, ki jo je imel duhovnik pri obhajilniku, je držal neki bivši bojevnik laško trobojnico, ki ni imela nobenega verskega znamenja, nekoliko razpeto. Vsebina pridige je bila tale: «Pozdravljam vse bojevnike, mrtve in žive. Vse, kar smo tu med vojsko naredili, vse bitke, vse smo storili iz ljubezni do te trobojnice. Vsadili smo jo tu, tu bo ostala, in če bo treba, pojdemo še enkrat v vojno, da branimo naše naravne meje».

Po ti pridigi, v kateri ni bilo ne sluha po evangelijskih resnicah, je laški duhovnik prijel zastavo in jo zasadil tik oltarja, potem se je maša nadaljevala, godba pa je zasvirala namesto šmarnične pesmi «Leggenda del Piave».

TOLMIN.

Gospod urednik! Tisti gospod Rejec, o katerem je pisal Vaš list, je Tolminec. Njegova mati je vzorna mati, ki se trudi za vsakdanji kruh, da s poštenim delom preživlja sebe in družino. Prav zato se tembolj čudimo, kako je mogel zaiti njen sin, ki je bil vzgojen v zavodu sv. Stanislava pri Ljubljani, v družbo liberalcev, tako da je celo postal tajnik svobodomiselne organizacije na Goriškem. Sam sivolasi nadškof goriški je v javnem pismu obsodil pohujšljivo delovanje brezverske organizacije. Pravijo sicer, da g. Rejec sam ni svobodomislec. Za nas je ta reč zelo preprosta: če je Rejec svobodomislec, je to zelo žalostno za dobro mater, še bolj žalostno za slovenski narod, ki ga bo svobodomiselstvo ugonobilo; če pa Rejec zase ni svobodomislec, potem pa bi se ne smel vdati framasonski organizaciji. Tu ni izgovora, da je iskal službe. Rajši v službo z najnižjo plačo, kakor pa v službo svobodomiselne organizacije, četudi nam cekine ponujajo.

ZAGORJE.

V Novicah se je neki dopisnik prav nerodno zaletel v «Mali list». Dopisnik (tudi sam je podeželski oderuh) ne mara, da bi «Mali list» napadal tržaške voditelje. Mi pa mislimo, da so tudi gospodje voditelji dolžni dajati račune in je čisto prav, da se dobi korajžen list, kateri jih kliče na odgovor. Zato pa «Mali list» beremo in naročamo. «Novice» pa naj berejo oderuhi in njihova žlahta.

GODOVIČ.

Oglašamo se mnogokrat v našem priljubljenem «Malem listu», hoteč s tem vsaj nekoliko olajšati razmere in nadlege, ki nas težijo.

Godovič, Medvedje brdo, Novi Svet, troje imen pa ena občina. Ni dobro tam, kjer ni sloge, kjer ne skrbi oče za vse svoje sinove, tako ni v naši občini. Pot iz Godoviča v Novi Svet je taka, da bi je človek v starih škornjih čez kolena v več krajih ne prehodil, ako bi ne bilo stranpoti. Uboga živina, ki mora vleči voz težko naložen po tem blatu. In vendar, gospodje pri občini, ali smo vas postavili za to, da nas prezirate in zanemarjate Če smo «gozdniki», smo vendar tudi občinarji, ki imamo svoje pravice. Pa zapomnite si, da če jih danes ne dosežemo, jutri jih bomo gotovo.

MIROVATI NE SMETE, DOKLER NE BODO V VSAKI SLOVENSKI HIŠI, V VSAKI SLOVENSKI DRUŽINI ČITALI « MALEGA LISTA ».

Zobotehnični ambulatorij
Egidij-a Schifflin-a
Trst, Via Settefontane št. 6, I. nadstr.
odprt vsak dan od 9-13. in od 15-19.
Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.
Slovencem 20% popusta. DELO ZAJAMČENO.

Čevljarnica FORCESSIN
odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z Veliko premijo, diplomo in Zlato svetinjo
Trst *via Caprin 5 pri Sv. Jakobu* **Trst**

Kadar kupovati čes, prej preudari h koma greš. V Trstu, v ulici Caprin čaka nate Forcessin. Šiva trdno in močnó, daje fino in cenó.

Slovenci! Kupujte samo pri Forcessinu!